

Colposcopie

— het onderzoek bij een afwijkend uitstrijkje

U heeft gehoord dat er in uw uitstrijkje afwijkende (niet normale) cellen gevonden zijn. Dit hoeft helemaal niet te betekenen dat u kanker heeft. Meestal zijn die afwijkende cellen goedaardig (kunnen geen kwaad). Wordt er niets aan die afwijkende cellen gedaan? Dan kunnen deze afwijkende cellen in 10 tot 15 jaar zich soms tot kanker ontwikkelen. Het is dus belangrijk om er op tijd bij te zijn.

Vanwege de afwijkende cellen bent u door uw huisarts verwezen voor een colposcopie. In deze folder leest u wat een colposcopie precies inhoudt en wat u kunt verwachten. In de folder worden deze afwijkende cellen ook wel “voorstadium” genoemd.

Zijn er bij de colposcopie inderdaad afwijkende cellen te zien? Dan is vaak behandeling niet nodig en is het herhalen van het uitstrijkje na 6 tot 12 maanden voldoende. Soms is er een behandeling nodig.

Pap-uitslag

De cellen in een uitstrijkje worden beoordeeld en krijgen een Pap-uitslag.

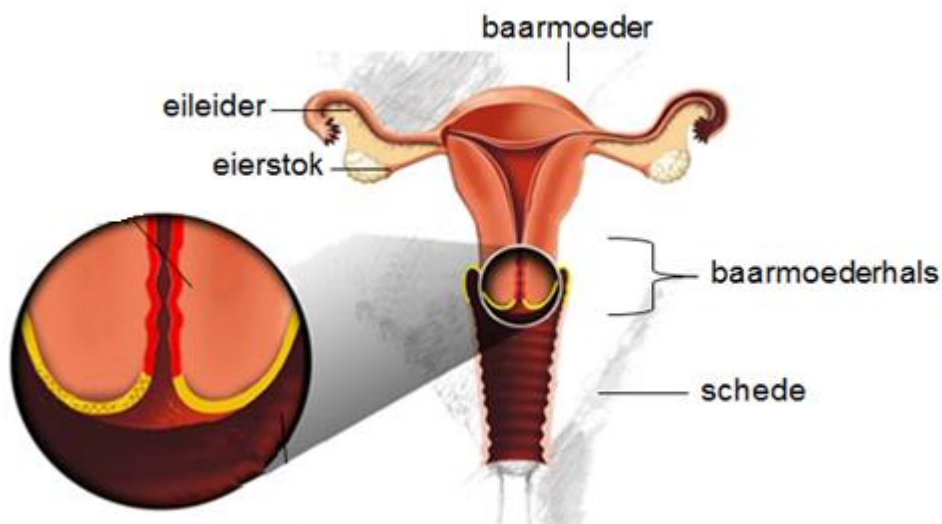
De Pap-uitslag loopt van 1 tot en met 5. Hoe hoger het cijfer, hoe meer afwijkende cellen in het uitstrijkje.

- Pap-klasse 1 is normaal.
- Bij een Pap-klasse 2, 3A1, 3A2, 3B en hoger verwijst de huisarts u door naar de gynaecoloog voor een colposcopisch onderzoek. De gynaecoloog zal met een microscoop (colposcoop) de baarmoedermond bekijken.

Bij een Pap 0 is het uitstrijkje niet gelukt en moet het onderzoek worden herhaald.

De bouw van de baarmoeder en vagina

De baarmoeder heeft de grootte en de vorm van een kleine peer met aan de kant van de vagina (schede) de baarmoederhals. Op de baarmoederhals zitten 2 soorten cellen. Aan de binnenzijde zitten ronde cellen, op de buitenzijde platte cellen. Op de overgang (transformatiezone) van deze 2 lagen kan een voorstadium ontstaan.

Humaan papillomavirus (HPV)

Afwijkende cellen op de baarmoederhals worden bijna altijd veroorzaakt door het humaan papillomavirus (HPV). Er zijn veel verschillende types van dit virus. Er zijn laag-risico en hoog-risico soorten. De laag-risico HPV- soorten komen vaak voor bij genitale wratten (condylomata acuminata). Hoog-risico HPV- soorten veroorzaken baarmoederhalskanker en de voorstadia.

Het HPV virus wordt makkelijk overgedragen en komt daardoor veel voor. Ongeveer 80% van de vrouwen zal ooit in haar leven in aanraking komen met dit virus. De meeste vrouwen hebben geen klachten van het virus.

De overdracht van het virus gebeurt via contact tussen slijmvliezen of huid. Seksuele activiteit zonder geslachtsgemeenschap (penetratie) kan ook voor overdracht van dit virus zorgen.

Het lichaam kan het HPV virus zelf opruimen (klaren), dit duurt ongeveer 2 tot 4 jaar. HPV zorgt per jaar bij 800 vrouwen voor baarmoederhalskanker en voor ongeveer 40.000 afwijkende uitstrijkjes. Vrouwen die roken hebben gemiddeld vaker een afwijkend uitstrijkje en kunnen minder goed het HPV virus zelf opruimen. Bij vrouwen die meerdere seksuele partners hebben gehad is de kans om het HPV virus te krijgen groter. Condoomgebruik beschermt wel goed tegen seksueel overdraagbare aandoeningen, maar niet helemaal tegen overdracht van HPV.

Uw colposcopie afspraak op de polikliniek

U heeft een afspraak gemaakt bij de polikliniek verloskunde en gynaecologie voor een colposcopie. Deze afspraak kan alleen in Hoofddorp plaatsvinden. Op de dag en tijdstip van uw afspraak meldt u zich aan en neemt u daarna plaats in de wachtruimte.

Gesprek

U heeft eerst een gesprek met een gespecialiseerde gynaecoloog. De gynaecoloog stelt u eerst een aantal vragen en legt uit wat de afwijkende cellen in uw uitstrijkje precies betekenen. Ook hoort u wat de colposcopie precies inhoudt, de eventuele behandeling en de vervolgspraken. Stel gerust alle vragen die u heeft.

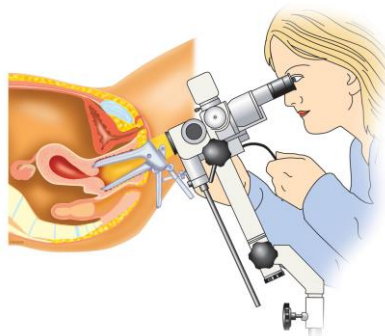
Na dit gesprek volgt het colposcopisch onderzoek. Dit onderzoek wordt gedaan door de gynaecoloog en een doktersassistente. Soms is een gynaecoloog in opleiding of een co-assistent bij het onderzoek aanwezig. Als u wilt, kunt u ook iemand meenemen die tijdens het onderzoek bij u is.

Het colposcopisch onderzoek

Voor het onderzoek ligt u in een gynaecologische stoel, met uw benen in de beensteunen. Er wordt voorzichtig een spreider (speculum) in de vagina gebracht. Net als bij het maken van een uitstrijkje. Dit kan een onplezierig gevoel geven, maar is meestal niet pijnlijk.

Om de baarmoederhals beter te kunnen bekijken gebruikt de gynaecoloog een microscoop (de colposcoop). Deze microscoop staat ongeveer 15 cm voor de ingang van de vagina. De colposcoop blijft dus zelf buiten de vagina. De arts kijkt met de microscoop naar de details van het weefsel van de baarmoederhals en de vagina. U kunt meekijken op een beeldscherm als u dat wilt. Van de beelden worden soms foto's gemaakt voor in uw dossier.

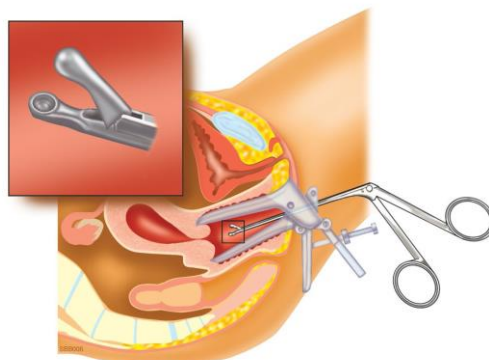
Om meer details te kunnen zien worden 1 of meerdere kleurstoffen op de baarmoederhals aangebracht. De ene kleurstof is azijnzuur, dit kunt u soms wat ruiken. De andere kleurstof is lugol, een geurloze jodiumhoudende kleurstof. Geef het aan uw gynaecoloog door als u allergisch bent voor jodium. Sommige vrouwen voelen de vloeistoffen wat prikken, de meesten voelen er niets van.

Colposcopie:
met een microscoop beoordeelt de arts de baarmoederhals.

Biopt

Zijn er afwijkingen te zien? Dan neemt de gynaecoloog een of meerdere stukjes weefsel (biopten) uit het afwijkende gebied. Als er biopten worden afgenomen voelt u hier meestal weinig van. Vaak wordt u gevraagd even te hoesten tijdens het afnemen van het biopt. Het weefsel wordt voor verder onderzoek opgestuurd naar de patholoog.

Biopsie:
de arts neemt een klein stukje weefsel van de baarmoedermond.

Vervolg

- Is er géén biopt genomen tijdens de colposcopie? Dan bespreekt de gynaecoloog na de colposcopie meteen met u wat het vervolg beleid is. Vaak wordt er dan geadviseerd om na 6 tot 12 maanden weer een afspraak te maken op de polikliniek voor een controle van het uitstrijkje.
- Is er wél een biopt genomen? Dan maakt de gynaecoloog een belafpraak voor het bespreken van de uitslag en het vervolg beleid. Deze uitslag bepaalt dan welke behandeling nodig is.

Advies na een biopt

Het verliezen van een beetje bloed na het biopt is normaal. Dit kan 1 week duren.

Na het biopt mag u 3 dagen:

- Geen seks (geslachtsgemeenschap) hebben.
- Geen tampons of menstratiecups gebruiken. Maandverband mag wel.
- Niet in bad gaan, zwemmen of de sauna bezoeken. Douchen mag wel.

Zo kan het wondje op de baarmoedermond goed genezen.

Pijnstilling

De colposcopie is niet pijnlijk. Ook zult u van het nemen van biopten weinig pijn ervaren. Het nemen van pijnstillers vóór het onderzoek is niet nodig, maar mag wel.

Uitslag van het biopt

Het verwijderde weefsel wordt opgestuurd naar de patholoog. Die onderzoekt het weefsel onder de microscoop en na ongeveer 7-14 dagen krijgt u telefonisch de uitslag. Meestal zal de patholoog bevestigen dat het een voorstadium is en dat het geen kanker is.

Vorstadium

Het voorstadium kan onderverdeeld worden in:

- **CIN 1, lichte afwijkingen**
CIN 1 hoeft meestal niet behandeld te worden. Deze afwijkingen verdwijnen bijna altijd vanzelf. Dit gebeurt bij 9 van de 10 vrouwen.
- **CIN 2, matige afwijkingen**
Bij CIN 2 verdwijnen de afwijkingen bij ongeveer de helft van de vrouwen vanzelf. Of behandeling nodig is hangt af van verschillende dingen.
- **CIN 3, ernstige afwijkingen, maar geen kanker**
Deze afwijkingen verdwijnen nog maar bij ongeveer 1 van de 10 vrouwen. Het is dus nodig om dit voorstadium wel te behandelen. Deze afwijkingen zouden kanker van de baarmoederhals kunnen worden.

Meer informatie

Meer informatie kunt u lezen op de website van de Nederlandse vereniging voor obstetrie en gynaecologie de NVOG: <https://www.degynaecoloog.nl/informatiefilms/afwijkend-uitstrijkje-vervolgonderzoek-behandeling/>

Complicaties

Meestal verloopt een colposcopie en nemen van een biopsie zonder problemen. Soms heeft een patiënt na de behandeling last van bloedingen (meer dan een normale menstruatie), koorts of buikpijn die niet overgaat na het gebruik van pijnstillers.

Neem bij deze klachten contact op met:

- Poli verloskunde en gynaecologie (023) 224 0060
- Buiten kantooruren en in het weekend belt u met:
Algemene nummer van het Spaarne Gasthuis en vraagt u naar de dienstdoende arts assistent gynaecologie. (023) 224 0000

Vragen

Het is belangrijk dat u duidelijke en juiste informatie krijgt. Met deze informatie beslist u samen met uw arts over uw behandeling. Heeft u na het lezen van deze folder of het gesprek met uw arts nog vragen? Stel deze dan gerust. Schrijf uw vragen van tevoren op, zodat u niets vergeet.

Kunt u niet komen? Laat het ons dan zo snel mogelijk weten.

Poli verloskunde en gynaecologie (023) 224 0060

Waar zijn we te vinden?

Haarlem Zuid

Boerhaavelaan 22
2035 RC Haarlem

(023) 224 0000

Haarlem Noord

Vondelweg 999
2026 BW Haarlem

www.spaarnegasthuis.nl

Hoofddorp

Spaarnepoort 1
2134 TM Hoofddorp

info@spaarnegasthuis.nl